

AMBASSADE VAN HET KONINKRIJK DER NEDERLANDEN

ROYAL NETHERLANDS
EMBASSY

ZEEER GEHEIM

5541
Dit is
zie mijn
Vrijd 2/4
Alleen Mandat van m. i.
van den brief copie
dwaars te ontvangen

No. 3371-GS56/1014

Canberra, 2 december 1960.

Onderwerp:
Bezoek van U.S. Militair Attaché
aan Nieuw-Guinea.

AFGELEZEN

Gedurende zijn bezoek aan Canberra heeft Mr. Rookmaaker mijn naaste medewerker medegedeeld dat van de zijde van de Amerikaanse Ambassade te kennen zou zijn gegeven, dat men daar teleurgesteld was over de informatie, die Colonel Murray, Militair Attaché der U.S. Ambassade hier ter stede, had kunnen inwinnen tijdens zijn bezoek van enige maanden geleden aan Nederlands Nieuw-Guinea, Colonel Murray had eerder zowel aan Mr. Insinger als aan de Marine-Attaché dezer Ambassade medegedeeld, dat hij zo tevreden was geweest over zijn bezoek. Mr. Rookmaaker machtigde Mr. Insinger een en ander met Colonel Murray te bespreken.

Mr. Insinger
verlaarsen vol
Col. Murray
g. l. de konink
zodanig hij vermindert
v. hem de
dron ons gemerkt
opheldering te
kunnen krijgen,
hetgeen
inderdaad is
gebeurt

Het resultaat van dit onderhoud was, dat Colonel Murray toegaf, dat hij inderdaad in zijn rapportage gesteld had, dat hij duidelijk de indruk had verkregen, dat de Nederlandse militaire autoriteiten in Nederlands Nieuw-Guinea opdracht hadden gekregen in hun informatie een grote mate van terughoudendheid in acht te nemen. De Amerikaanse Militair Attaché zeide, dat hij derhalve wel tevreden was geweest over de voorkomende wijze, waarop hij was ontvangen, doch minder gelukkig over de ontvangen inlichtingen. Hij realiseerde zich, dat de hierboven genoemde terughoudendheid mogelijk een gevolg kon zijn van instructies, die in 's-Gravenhage waren gegeven en die verband hielden met de Nederlands-Amerikaanse politieke verhoudingen ten aanzien van Nieuw-Guinea.

dit is niet het
Hauptpunkt
M.
kennep naar te
M.
De memo
DPS/10/11/61
N° 15

Mijn medewerker heeft Colonel Murray uiteengezet, dat Nederland als Nato-bondgenoot van Amerika bereid was, wat Nato betreft, tot een zo volledig mogelijke samenwerking en dat men wat de verdediging van Europa betreft geen geheimen had voor de Verenigde Staten, doch dat deze zaak anders lag voor wat betreft Nederlands Nieuw-Guinea, zulks als gevolg van de door Amerika ingenomen politiek van neutraliteit wat betreft de verdediging van Nederland Nieuw-Guinea. Het feit, dat Amerika Indonesië bij herhaling van wapens voorzag, doch ten aanzien van Nederland tot nu toe volstaan had met vage beloften, was een omstandigheid, die begrijpelijk moest maken dat van Nederlandse militaire zijde in Nederlands Nieuw-Guinea niet dezelfde openhartigheid kon worden

Zijner Excellentie
de Heer Minister van Buitenlandse Zaken
te
's-GRAVENHAGE.

MIN. VAN BUITENLANDSE ZAKEN
DIVISIE
17 5036 - 8768
7.12.60
DOSSIER 9.12.12

verwacht als in het Nederlandse moederland bestond.

overzicht

Medewerker heeft als mening uitgesproken, dat indien Amerika een ondubbelzinnige uitspraak zou doen, die er op neer zou komen dat daardoor Nederland voor een aantal jaren verzekerd zou kunnen zijn van onmiddellijke Amerikaanse hulp indien Nieuw-Guinea zou worden aangevallen, de openhartigheid terstond zou intreden. Dit mede in antwoord op een opmerking van Colonel Murray, dat Amerika en dus ook Nederland er belang bij zouden hebben om een volledig overzicht te krijgen der militaire installaties etc. ten einde te bevorderen indien zulks door Amerika gewenst zou worden, dat onmiddellijk hulp zou kunnen worden verleend, waarbij door betrokkene een vergelijking werd gemaakt met de situatie in Korea.

Het viel mijn medewerker op, dat Colonel Murray op een gegeven ogenblik zeide, dat hij de indruk had, dat een Nederlands Marine officier zich bevreesd had betoond, dat inlichtingen die hij aan de Amerikaanse intelligence service zou kunnen verstrekken, zouden worden doorgegeven aan de Indonesiërs. Toen mijn medewerker Colonel Murray om een nadere toelichting verzocht, krabbelde hij enigszins terug, zodat niet geheel duidelijk werd welke waarde aan deze opmerking moest worden gehecht.

De indruk die mijn medewerker verkreeg was :

- a. dat Colonel Murray het onaangenaam vond dat zijn kritische opmerkingen ter ore waren gekomen van Uwer Excellentie's Departement, voornamelijk omdat hij bevreesd was, dat ten onrechte de conclusie zou kunnen worden getrokken dat hij met twee tongen sprak;
- b. dat Colonel Murray, evenals andere Amerikaanse militairen hier ter stede, in zijn hart niets liever zou willen dan een ommezwaai van de Amerikaanse politiek te onzen gunste, doch dat hij dit uiteraard ambtshalve moeilijk naar voren kon brengen.

Ik moge aanbevelen, dat van het bovenstaande geen distributie wordt gegeven en dat in ieder geval deze bron wordt beschermd, temeer waar betrokkene op dit ogenblik één van de weinige, zo niet de enige ambtenaar der Amerikaanse Ambassade is, die bereid is in een vertrouwelijk onderhoud openhartig te zijn.

De Ambassadeur,

J.G. de Beus.

Nummer 5541

Bijlage 1

MEMORANDUM

- 83 -

23 december 1960

Van: DBI/PL

Aan: DBI

GEHEIM

Onderwerp: Bezoek van V.S. militair attaché aan Nederlands Nieuw-Guinea

Naar aanleiding van het schrijven van Hr Ms Ambassadeur te Canberra van 2 dezer no 1014 inzake het in hoofde dezes bedoeld bezoek had ik een onderhoud met de Marid, welke mij inzage verleende van de rapporten welke over het bezoek van kolonel Murray waren ontvangen. Hieruit bleek het volgende.

De commandant zeemacht N.N.G. was geïnstrueerd dat kolonel Murray kon worden ingelicht a) over de dislocatie en sterkte van de Nederlandse strijdkrachten, b) in algemene zin over de havenfaciliteiten en c) over alles wat betrekking heeft op de Indonesische bedreiging van N.N.G.

Kolonel Murray bezocht Biak, Manokwari en Hollandia. Te Biak toonde hij een algemene belangstelling voor militaire aangelegenheden, maar werden door hem geen bijzondere vragen gesteld, waarop de Nederlandse Marineofficier het antwoord schuldig moest blijven.

Te Manokwari bezocht kolonel Murray de scheepswerf en de afd. bosplanologie. Zijn belangstelling ging vooral uit naar economische- en bevolkingsaangelegenheden. Er werd niet gesproken over zaken van militaire aard.

Uit het rapport betreffende zijn bezoek aan Hollandia blijkt dat kolonel Murray in het geheel geen belangstelling had voor gegevens betreffende Indonesië (in het bijzonder de bedreiging van N.N.G.). Hij was sterk geïnteresseerd in topografische gegevens, verbindingen en wegaanleg. Hem werd een topografische kaart verstrekt en vragen omtrent de andere evengenoemde onderwerpen werden in algemene zin beantwoord. Ongevraagd werd hem opgave gedaan van de globale sterkte van de land-, zee- en luchtstrijdkrachten en hun dislocatie en van de staforder inzake de organisatie van de mariniers.

Uit het gesprek van kolonel Murray met Mr. Insinger en onze Marine attaché te Canberra blijkt dat hij in N.N.G. goed is ontvangen. Uit het vorenstaande mag m.i. worden afgeleid dat hij ook zeer voldoende is geïnformeerd. De Amerikaanse marine attaché alhier met wie de marinestaf deze aangelegenheid besprak was ook deze mening toegedaan.

Ik moge dan ook voorstellen deze zaak verder te laten rusten.

Nummer - 5541 -

Bijlage - D -

MEMORANDUM

912.12 vms (US)

Van: Chef DBI

No. 13

18 januari 1961

Aan: Z

GS dep B

ZEER GEHEIM.-

Onderwerp: Bezoek van U.S. militair attaché aan N.N.G.
(brief uit Canberra dd. 2 december 1960 no. 3371/GS 56/1014).

Naar aanleiding van Uw kanttekening bij bovenvermeld schrijven betreffende het gesprek van Mr Insinger met Colonel Murray zou ik het volgende willen aantekenen.

Bij vertrouwelijk overleg met MARID is gebleken, dat de Marine Colonel Murray op Nieuw-Guinea goed ontvangen heeft en in voldoende mate ingelicht (vide memorandum DBI/PL dd. 23 december 1960 no. 83, hierbij).

Toch is er inderdaad een zekere mate van terughoudendheid geweest, die Colonel Murray aanleiding heeft gegeven tot de bezwaren, die via de Amerikaanse Ambassade h.t.s. vertrouwelijk te onzer kennis zijn gebracht. MARID geeft toe, dat deze terughoudendheid bestaat doch is van mening, dat hiervoor goede gronden kunnen worden aangevoerd, zoals de volgende:

1. Aan Amerikaanse zijde wordt t.a.v. militaire inlichtingen over N.N.G.²² zekere zorgeloosheid aan de dag gelegd, waardoor geen zekerheid bestaat dat van Nederlandse zijde verstrekte informatie niet aan anderen wordt doorgegeven en tenslotte zelfs in Indonesische handen zou komen.

2. Zo is het MARID bekend, dat een U.S. Marine-attaché, die eerder een bezoek aan N.N.G. had gebracht, voor de Service Club in Wellington een lezing heeft gehouden, waarbij hij meer over de toestand op N.N.G. heeft vermeld, dan de Koninklijke Marine aangenaam was.

3. Hoewel de Amerikanen met ons hebben afgesproken, dat er uitwisseling van inlichtingen zou plaats hebben, hebben zij ons geen of zeer sporadisch gegevens verstrekt, terwijl wij hen, ook langs diplomatieke weg, regelmatig op de hoogte houden van de ons ter beschikking komende informatie.

Om deze redenen meent de Marine, die het contact met de Amerikaanse militair-attaché op N.N.G. moet verzorgen, *tegenover hem* een andere houding aan te moeten nemen als tegenover Amerikaanse militairen in NATO-verband gebruikelijk is en is het dus in hoofdzaak niet onjuist, wat Mr Insinger aan Colonel Murray heeft gezegd, al zouden wij de voorkeur gegeven hebben aan een andere formulering.

Aangezien uit dezelfde (derde) alinea blijkt, dat de Ambassadorsraad alleen heeft gesproken over de beperkte openhartigheid van Nederlandse militaire zijde en het hier een strikt vertrouwelijk gesprek betreft in het kader van goede persoonlijke relaties (zie slot van de brief) is niet waarschijnlijk dat Colonel Murray over dit gesprek heeft gerapporteerd en zou ik dan ook willen adviseren hierop niet meer terug te komen.